

NGHIÊN CỨU NHÂN GIỐNG HỮU TÍNH CÂY BA LA MÍT (*Artocarpus chama* Buchanan-Hamilton)

Nguyễn Thị Loan, Vũ Văn Định, Nguyễn Quốc Thống

Trung tâm Nghiên cứu Bảo vệ rừng

TÓM TẮT

Ba la mít (*Artocarpus chama* Buchanan-Hamilton) thuộc họ Dâu tằm (Moraceae), là loài cây bản địa đa tác dụng có giá trị kinh tế cao, sinh trưởng nhanh. Gỗ Ba la mít nặng, cứng, bền, có đặc tính cơ lý tốt, ít bị mối mọt, gỗ dùng để đóng đồ nội thất cao cấp, đồ gia dụng. Ba la mít là cây gỗ lớn, trong điều kiện tự nhiên cây có thể cao từ 15 - 30 m, đường kính ngang ngực đạt 40 - 50 cm (thậm chí có những cây đường kính lên đến hơn 1 m), thân cây hình trụ, thẳng, chiều cao dưới cành lớn. Ba la mít là loài cây trồng có tiềm năng để phát triển trồng rừng kinh doanh gỗ lớn. Tuy nhiên, các nghiên cứu về nhân giống loài cây này còn rất hạn chế. Chính vì vậy, việc nghiên cứu nhân giống loài cây này rất có ý nghĩa trong công tác cung cấp nguồn giống phục vụ và phát triển trồng rừng kinh doanh gỗ lớn tại Việt Nam. Hạt Ba la mít khi ngâm trong dung dịch thuốc tím ($KMnO_4$) với nhiệt độ dung dịch $40^\circ C$ nồng độ 0,05% trong thời gian 2 giờ cho tỷ lệ nảy mầm cao nhất (92,7%). Trong giai đoạn vườn ươm, khi che sáng 50% cây con có tỷ lệ sống cao nhất (77,8%) và sinh trưởng tốt nhất (chiều cao đạt 52,3 cm, đường kính đạt 0,62 cm). Công thức ruột bầu (đất mặt 98% + 1% phân lân và 1% kali) cây con sinh trưởng tốt với chiều cao trung bình đạt 52,1 cm và đường trung bình đạt 0,61 cm.

Từ khóa: Ba la mít, chiều cao vút ngọn, đường kính gốc, gieo hạt, nhân giống, tỷ lệ nảy mầm.

RESEARCH ON THE PROPAGATION OF *Artocarpus chama* Buchanan-Hamilton

Nguyen Thi Loan, Vu Van Dinh, Nguyen Quoc Thong

Forest Protection Research Center

SUMMARY

Artocarpus chama Buchanan-Hamilton belongs to the Moraceae family and is a multi-purpose native tree with high economic value and fast growth. *Artocarpus chama* wood is heavy, hard, durable, has good mechanical properties, is less susceptible to termites, and is used to make high-end furniture and household appliances. *Artocarpus chama* is a large tree, under natural conditions the tree can be 15 - 30 m in height, 40 - 50 cm in diameter at breast height (there are even trees with a diameter of more than 1 m), the trunk is cylindrical and straight, height below large branches. *Artocarpus chama* Buchanan-Hamilton is a plant species with potential to develop large timber forests and businesses. However, researches on the propagation of this plant are very limited. Therefore, research into breeding this tree species is very meaningful in providing seed sources to serve and develop large timber plantations and businesses in Vietnam. *Artocarpus chama* seeds soaked in potassium permanganate ($KMnO_4$) solution at 0.05% concentration for 2 hours gave the highest germination rate (92.7%). During the nursery stage, when 50% of the light was covered, the seedlings had the highest survival rate (77.8%) and best growth (height reached 52.3 cm, diameter reached 0.62 cm). With the potting formula (98% topsoil + 1% phosphate and 1% potassium), the seedlings grow well with an average height of 52.1 cm and an average diameter of 0.61 cm.

Keywords: *Artocarpus chama* Buchanan-Hamilton, total height, root diameter, seeding, propagation, germination rate.